

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ «Ελευθέριος Βενιζέλος»

Media: POLITICAL Page: 1,18 Published at: 20-11-2024
Author: Surface: 898.1 cm² Circulation: 0
Subjects:

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ξεναγός στον πλανήτη
«Ελευθέριος Βενιζέλος»

Ξεναγός στον πλανήτη «Ελευθέριος Βενιζέλος»

Σχεδόν 90 χρόνια από την εκδημία του μεγάλου Κρητός, του ανθρώπου ο οποίος -λατρευόμενος ή μισούμενος- θρύλος και εθνοσωτήρας για κάποιους, νυκτερινός εφιάλτης και εθνικός ολετήρας για άλλους, παρέμεινε διαχρονικό μυστήριο για όλους, κυκλοφορεί το βιβλίο μου «Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ως πλαστοουργός ιστορίας, ο άνθρωπος ο θρύλος, το πολιτικό αποτύπωμα». Ένα βιβλίο που δεν γράφτηκε ούτε με διάθεση κατεδάφισης, ούτε όμως περαιτέρω αγιοποίησης του άνδρα, ένα έργο που γράφτηκε από συγγραφέα «πάσوخοντα από νεύρωση αλήθειας». Ο οποίος μελέτσα εξονυχιστικά πηγές και ντοκουμέντα, έχοντας ωστόσο απόλυτη συνείδηση πως το αντικείμενο προσφέρεται περισσότερο για δύσκολες ερωτήσεις, παρά για εύκολες απαντήσεις. Αναπαράγω από το έργο, που εκδόθηκε από τις εκδόσεις Πατάκη, τον πρόλόγό του.

Αντί πρόλογου Εξομολόγηση ενός «Ξεναγού»

Από τις πρώτες σελίδες του παρόντος προεξαγγέλλω την πρόθεση και τη διάθεσή μου να λειτουργήσω ως «ξεναγός» των αναγνωστών του στα γνωστά αλλά κυρίως τα λιγότερο γνωστά σημεία της διαδρομής και του έργου, στα πολύ φωτισμένα, τα σχετικώς φωτεινά, αλλά και τα τελειώς σκοτεινά κατατόπια ή μονοπάτια της προσωπικότητας του ογκωδέστερου, οπωσδήποτε, δε του πιο φλογώδους πολιτικού άνδρα που γέννησε η δημόσια ζωή του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους. Για να κάνω κάτι τέτοιο χρειάστηκε πολύ να ταξιδέψω, πολλά να δω, να ακούσω, να πληροφορηθώ, να παρακολουθήσω και να νιώσω. Έτσι...

του Θανάση Διαμαντόπουλου*

«Κατέγραψα», στα τέλη του καλοκαιριού του 1910, τον νιόφερτο και γεμάτο «ηγετικότητα» Βενιζέλο να αντιμετωπίζει ένα πλήθος δονούμενο υπέρ της «Συντακτικής» -που τότε σήμαινε εκδίωξη της μοναρχίας και αλλαγή πολιτεύματος-, να το κατευνάζει, να το υποτάσσει, να το τιθασεύει, να το ποδηγετεί...

«Παρατήρησα» την προσχηματική(;) περιφρόνηση με την οποία το 1912 απέρριψε τη συντηρητική -καί' άλλους απλώς έμφρονα- προσέγγιση των αντιπάλων του, οι οποίοι ζητούσαν, προ της ένταξης της χώρας μας στη συμμαχία των χριστιανικών λαών των Βαλκανίων, να υπάρξει προσυμφωνία για τη διανομή των εδαφών που θα αποσπώντο από την Οθωμανική Αυτοκρατορία...

Τον «άκουσα» την επαύριο του 1^{ου} Βαλκανικού Πολέμου να συζητάει στο Λονδίνο με τον Ουίνιστον Τσώρτσιλ και δευτερευόντως τον

Λόυντ Τζορτζ, αμφότερους σημαντικούς υπουργούς τότε του βρετανικού στέμματος, κάτι σαν ανταλλαγή της Κύπρου με ναυτική βάση στην Κεφαλλονιά (ή, σε άλλες στιγμές της διαπραγμάτευσης, με παραχώρηση ολόκληρου του Ιόνιου νησιού...)

Τον «παρακολούθησα» αγορεύοντα στη Βουλή, το μεταξύ των δύο Βαλκανικών Πολέμων διάστημα να αρνείται «τας επαρχίας» Δράμας-Καβάλας, ακόμη και τυχόν... προσφερόμενες. Και επίσης τον «είδα» λίγο αργότερα, έναντι της προοπτικής μιας εξαιρετικά νεφελώδους και αβέβαιης αντιπαροχής στη Μικρά Ασία, να απαρνείται τα ανατολικομακεδονικά αυτά εδάφη, μόλις προσαρτημένα τότε στη χώρα μας, χάριν του μειζονος σκοπού της στρατιωτικής μας συμπόρευσης με την Αντάντ στον Μεγάλο Ευρωπαϊκό Πόλεμο... (Την πρόταση για την παραχώρησή τους στη Βουλγαρία τού τη μετάφεραν, ανήμερα τα Χριστούγεννα του 1914, οι βουλγαρόφιλοι Βρετανοί δημοσιογράφοι αδελφοί Μπάξτον, ειδικοί απεσταλμένοι στην Αθήνα του Λόυντ Τζορτζ και του Τσώρτσιλ, μάλιστα δε για να «παρακολουθήσω από μια κλειδαρότρυπα» τις μουσικές συζητήσεις τους χρειάστηκε να φύγω από το χριστουγεννιάτικο οικογενειακό τραπέζι, γιατί τότε ήμουν νεαρός και ζούσα ακόμη με τους γονείς μου...)

Κάπως νωρίτερα «υπήρξα ωτακουστής» της τηλεφωνικής συνδιάλεξής του με τον Γερμανό πρέσβη ο οποίος, αφού τον αφύπνισε μεταμεσονύκτια προς χαράματα, αζήλωσε την άμεση γραπτή άδειά του για υπερκατεπίγουσα ανθράκευση σε ελληνικά λιμάνια δύο καταδρομικών που πήγαιναν, καταδιωκόμενα από αγγλική ναυτική μοίρα, να ενσωματωθούν στον τουρκικό στόλο... Για τα οποία, ο μέγας Κρητικός επρόκειτο αργότερα να ισχυριστεί πως πίστεψε ότι ήταν... εμπορικά ατμόπλοια!!

Και μανάδες, όμως, «άκουσα» να τον καταριούνται για τον ναυτικό αποκλεισμό της ελληνικής πρωτεύουσας και γενικότερα της νότιας Ελλάδας τον χειμώνα του 1916-17, που κατέστησε πολλά νεογέννητα βρέφη εκ γενετής λιμοκτονούντα θύματα, στον βωμό των εθνικών επιδιώξεών του, αφού και το μητρικό γάλα εκ της αστίας στέρευε... Την ίδια δε πάνω-κάτω

περίοδο «έβλεπα» τις μανάδες αυτές να πετάνε, αλαλάζουσες, πέτρες στο ανάθεμά του...

Πέραν όλων αυτών, «στάθηκα στην ουρά» με πολλούς βουλευτές που περίμεναν τη σειρά τους για να του φιλήσουν το χέρι, την επομένη της συμμαχικής νίκης στον Μεγάλο Πόλεμο... Αργότερα δε, τον «ακολούθησα» στις μεταπολεμικές ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, τις διεξαχθείσες στα σαλόνια τα ευρισκόμενα περί «την κοσμοπόλη που ναυχηλικά διασχίζει ο γκρίζος Σηκουάνας»... «Εντόπισα» το ελαφρύ παίξιμο των μετιών του, πριν πει το ναί στην αποστολή ελληνικού στρατού στη Ιωνία... Αλλά και το τρέμουλο των χεριών του λίγο πριν υπογράψει με πένα χρυσή στις Σέβρες... Δεν μπόρεσα, ωστόσο, να διεισδύσω μέσα στη σκέψη του, για να μάθω αν από τότε είχε κάποιες αμφιβολίες για το υλοποίησιμο του μικρασιατικού εγχειρήματος... Ούτε κατάφερα να ανικνεύσω αν το αίσθημα που τον κατείχε τα ξημερώματα της 2ας Νοεμβρίου του 1920 ήταν αυτό της οδύνης ή της ανακούφισης...

Ομολογώ, επίσης, πως «δεν τον συνόδεψα» σε όλο το 18μηνο υπερπολυτελές ταξίδι του μέλιτος που έκανε στη Λατινική Αμερική, την ώρα που η πατρίδα μάτωνε στη Μικρά Ασία, γιατί ήταν ιδιωτικές στιγμές του και αισθάνθηκα υποχρεωμένος να τις σεβαστώ. (Άλλωστε ως αδιάκριτος ρεπόρτερ, που έχει ήδη καταγράψει τις στιγμές αυτές, λειτουργήσε ο πατριώτης του Μίμης Ανδρουλάκης...) «Αποτύπωσα» όμως την παγερότητα της ματιού του, όταν απέρριψε το διάβημα του Ρέπουλη να μεσολαβήσει προς αποτροπή της εκτέλεσης ως «προδοτών» των πολιτικών του αντιπάλων.

Δεν μπόρεσα επίσης να βρεθώ ακριβώς δίπλα του τα ξημερώματα της αυγουστιάτικης εκείνης μέρας του 1928, κατά την οποία δήλωνε «ο λαός με εγκατέστησε κοινοβουλευτικόν δικτάτορα»... Μπαρώ ωστόσο να φανταστώ τη θριαμβική έκφραση και τα αισθήματά του...

«Δεν μου διέφυγε», αντίθετα, το ελαφρώς προγενέστερο σαρδόνιο και μόλις συγκαλυπτόμενο γελάκι του κάθε φορά που έγραφε επιστολές σε πρώην συνεργάτες του, το διάστημα από την άνοιξη 1927 έως την άνοιξη 1928 -την περίοδο ακριβώς που, μεθοδικά, συστηματικά και στοχοποιησμένα, προετοίμαζε τη διθυραμβική Μεγάλη Επιστροφή- διαβεβαιώνοντάς τους πως η απόφασή του για οριστική απόσυρση από την ενεργό πολιτική ήταν τελεσιδική, αμετακίνητη και ανέκκλητη

την... Μάλιστα στο ένθετο των φωτογραφιών παρουσιάζω κάποια από τις επιστολές αυτές που έφτασε στα χέρια μου, μετά από ένα ταξίδι μέσα στο χρόνο...

Ενώ «βίωσα» από κοντά και όλες τις στιγμές της πτώσης του τη δεκαετία του 1930, λόγω της οικονομικής κρίσης και του ξεθωριάσματος του άστρου του, που τον οδήγησαν σε τόσες αυτοκαταστροφικές -και καταστροφικές για τον τόπο, αλλά και το δημοκρατικό πολίτευμα- σπασμωδικές κινήσεις...

Φυσικά και «ήμουν δίπλα» του, όταν οι σφαίρες του λήσταρχου Καραθανάση, σφύριζαν ζυστά του, δολοφονώντας και έναν εκ των συνοδών του. Δεν το συζητάω, δε, πως και νωρίτερα «βρισκόμουν» κοντά του στη Βουλή, την ώρα που εκφωνούσε τον αυτοεπικήδειό του...

Να λοιπόν φίλοι μου, τα «προσόντα» που κατέκτησα, τα βιώματα που απέκτησα και οι «συχολές» που φοίτησα, προκειμένου να αποτολμήσω να αναλάβω τον ρόλο του αυτόκλητου ξεναγού σας, στο ίσως πιο δυσχερές προσβάσιμο και πιο δύσκολο παρουσιάσιμο «ανθρωπινό μουσείο» που έδωσε η ιστορία αυτής της χώρας. «Προσόντα, βιώματα και σπουδές» που, πρώτος το αναγνωρίζω, κάθε άλλο παρά αποκλείουν τις ελλείψεις, τις ανεπάρκειες και τα σφάλματα της Ξεναγήσης, ακόμη και κάποιες ενδεχομένως στρεβλωτικές προσεγγίσεις του έμφυχου μνημείου, το οποίο αυτή έχει ως αντικείμενο...

Οπωσδήποτε, δε, προσεγγίσεις αμφιλεγόμενες, πολλά μάλλον που «το έμφυχο αυτό μνημείο» θα παραμείνει στο ιστορικό/αυτολογικό άσυνειδήτο των Ελλήνων ως «ζώσα ιστορία», αν όχι στο διηνεκές, τουλάχιστον όσο θα υπάρχουν άνθρωποι απόλυτα πεισμένοι πως η ύπαρξη εντός της ελληνικής επικράτειας των περιοχών καταγωγής τους οφείλεται αποκλειστικά στο μέγα τέκνον της Κρήτης, καθώς βέβαια και άλλοι, οι οικογενειακές μνήμες των οποίων θα μπορούσαν να αναφέρονται σε θύματα των κατασταλτικών και αυταρχικών πρακτικών του...

* Ο καθηγητής Θανάσης Διαμαντόπουλος είναι συγγραφέας του έργου «Ελευθέριος Βενιζέλος, Πλαστοουργός Ιστορίας, ο άνθρωπος, ο θρύλος, το πολιτικό αποτύπωμα», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη. Είναι επίσης συγγραφέας του έργου «Το πολιτικό Σύστημα των ΗΠΑ, Ένας ιδιόρρυθμος δικομματισμός», που εξεδόθη το 2012 από τις εκδόσεις Πατάκη.